

OVER C O L O B U S V E R U S,

DOOR

H. S. P E L.

Resident ter Kuste van Guinea, belast met het natuurkundig onderzoek.

Onder dezen naam gaf VAN BENEDEN in de *Bulletins de l'Académie royale de Bruxelles*, Tom. V, No. 6, eene korte beschrijving van deze nieuwe soort. WAGNER noemde haar, naar de beschrijving van VAN BENEDEN, *Semnopithecus olivaceus*, SCHR. *Suppl.* p. 309. De beschrijving, welke VAN BENEDEN er van gaf, geschiedde naar een voorwerp uit het Parijsche muzeum. Daar er door hem geene afmetingen van gegeven zijn, en de schedel ontbreekt, kunnen wij niet bepalen of het dier, hetwelk hij beschreef, volwassen is.

Ons voorwerp, het eenige wat wij hebben kunnen verkrijgen, werd nabij Dabocrom in het Ahantasche landschap geschoten, en aan het Rijks Museum van Nat. hist. te Leyden gezonden. Het is een wijfje van middelbaren ouderdom, waarvan wij de beschrijving zullen mededeelen.

Alvorens hiertoe over te gaan, willen wij echter het geslacht *Colobus* kortelings beschouwen. Door ILLIGER vastgesteld, is dat geslacht van dat van *Semnopithecus* niet onderscheiden, dan door het gemis van eenen duim aan de voorhand; bij de meesten is evenwel nog het spoor van eenen duim zichtbaar. Onderscheidene soorten zijn door verschillende schrijvers beschreven; dit echter meestal naar onvolkomen huiden geschied zijnde, zijn zij nog onvolledig bekend, en onderling niet zelden verward geworden.

Het getal der thans welgekende soorten zal zich niet meer dan tot vier of hoogstens vijf bepalen. De overigen zullen, wanneer zij onderling worden vergeleken, hoogst waarschijnlijk tot de vier onderstaande soorten kunnen teruggebracht worden, te weten:

1. *Colobus guereza*. RÜPPELL. (a)
2. *Colobus ursinus* OGILBY. (b) Syn. *Semnopith. personatus*. TEMM. (c) *Semnopith. polycomos* SCHREB. (d) *Semnopith. vellerosus* GEOFF. (e) *Semnopith. bicolor* WESMAEL. (f). *Col. leucomeros* OGILBY. (g) en welligt zal *Colobus satanas* WATERH. (h) bij nader onderzoek hiertoe gebracht moeten worden.
3. *Colobus ferrugineus* SHAW (i). Syn. *Colobus ferruginosus*. GRIFFITH (j). *Semn. fuliginosus* OGILBY (k). *Semn. Temminckii* KUHL (l). *Semn. Pennantii* WATERH. (m).
4. *Colobus verus* VAN BENEDEN (n). Syn. *Semnopith. olivaceus*. WAGNER. (o)

De eerste soort is van Abyssinien; de drie overigen werden door mij van de Goudkust gezonden.

Colobus ursinus is zeer algemeen, en het is van deze soort, dat honderden gedroogde, onvol-

(a) Neue Wirbelthiere zu der Fauna von Abyssinien gehörig. (b) Proceed. zoolog. soc., London, 1835. p. 98. (c) TEMMINCK, Mus. leidense. (d) SCHREBER, tab. 10 D. (fig. Penn.) (e) *Voyage de BELANGER aux Indes orientales*, p. 37. (f) Bulletin de l'académie de Bruxelles, tom 2. p. 236. (g) OGILBY, in Lond. and Edinb. philosoph. mag. 1838, vol. XII, p. 531. (h) WATERHOUSE, in Lond. mag. 1838. N. XVIII. p. 335. (i) SHAW, 1. p. 59. (j) Anim. Kingdom, V, p. 12. (k) OGILBY, in Proceed. of the Zoolog. Soc. 111 (1835). pag. 97. (l) KUHL, Beiträge zur Zoologie S. 7. (m) Lond. mag. (1838) p. 335. (n) Bull. Acad. Brux. V, p. 347. fig. C. (o) WAGNER, SCHR. suppl. 1. 309.

komene huiden van de kust worden uitgevoerd. Immer zijn de kop, de pooten en staart van de huiden afgesneden, waardoor het ondoenlijk wordt de soort naauwkeurig te kunnen bepalen, hetgeen sommige schrijvers hebben getracht, en van daar dat wellicht eene geheel zwarte soort *Col. vellerosus* is ontstaan.

Colobus ferrugineus en *verus* zijn beiden, minstens aan de Goudkust, veel minder algemeen dan *ursinus*; van beide soorten verkreeg ik slechts één exemplaar.

In levenswijze stemt het geslacht *Colobus* met dat van *Semnopithecus* veel overeen. Het zijn treurige dieren, welken het sombere digte bosch zelden verlaten. Zij leven of bij paren of bij kleine familiën te zamen. Meestal vindt men hen op de hoogste boomen, en zij zijn door hunne buitengewone schuwheid moeilijk te naderen. Hunne vlugheid is ongelooflijk, en, hetgeen ik van den *Col. ursinus* waarnam, stemt volmaakt overeen met datgeen, hetwelk RÜPPELL over de levenswijze van *Col. guereza* schrijft. Zij voeden zich met vruchten en bladeren, doch ook met insecten. Gevangenschap verduren zij niet, voor het minst was zulks het geval met jonge voorwerpen van *Col. ursinus*, welke ik aan de kust levend had, en welke gewoonlijk allen voedsel weigerden.

Het tandenstelsel is van alle vier de soorten hetzelfde, en van het geslacht *Semnopithecus* niet onderscheiden, te weten:

snijtanden $\frac{4}{4}$ hoektanden $\frac{1-1}{1-1}$ maaltanden $\frac{5-5}{5-5}$

Kiezen der bovenkaak: 1ste en 2de tweepuntig, de 3de, 4de en 5de vierpuntig; die der onderkaak: de 1ste en 2de tweepuntig, de 3de en 4de vierpuntig, de 5de vijfpuntig.

COLOBUS VERUS.

De duim ontbreekt geheel en al aan de voorpooten; die der achterpooten is vrij sterk ontwikkeld. De vorm van het ligchaam is tamelijk slank, de pooten zijn vrij lang; de staart is iets langer dan het ligchaam, en loopt spits toe met eene kleine kwast.

Lengte van het ligchaam bij een voorwerp van middelbaren ouderdom van de punt van den neus tot aan den wortel van den staart 1°, 4', 2". (a).

Lengte van den staart zonder kwast, 1, 5', 8". Lengte der kwast 0°, 1'.

Het bovenhoofd met de wangen, de nek, de rug en de wortel van den staart zijn bedekt met rosbruine haren, welke aan de punten zwart zijn; vooral boven den kop is zulks zeer zichtbaar. Deze kleur versmelt bij de voorpoten beneden het schouderblad en bij de achterpooten aan de knie in eene bruin-grijze kleur, waarmede de buitenzijden der pooten, de handen en de staart bedekt zijn; de punt der staart, of liever de kwast is donkerder. De zijden van de nek, het onderste gedeelte der wangen, de keel, de buik en de binnenzijden der pooten zijn van eene wit-grijze kleur; de haren van deze deelen zijn wolachtig; aan de anus nemen de haren eene eenigzins rood-bruine kleur aan. De wenkbraauwen en het gezicht zijn hier en daar voorzien van lange zwarte haren; rondom de lippen bevinden zich korte witachtige haren.

Naar den schedel te oordeelen, bereikt deze soort niet de grootte van de overige soorten, zelfs niet die van *C. ferrugineus*.

(a) Parijsche maat.

VERKLARING DER PLAAT.

Fig. 1. Afbeelding van <i>Colobus verus</i> , op twee derden der natuurlijke grootte.	
Fig. 2. Schedel van dit voorwerp van boven gezien.	} natuurlijke grootte.
Fig. 3. Dezelfde van de zijde gezien.	
Fig. 4. Tanden der bovenkaak.	
Fig. 5. " " onderkaak.	
-

COLOBUS VERUS